

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.278/2019/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Helmeczy László József egyéni ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű felperes neve (lakóhelye: cím, tartózkodási helye: cím) felperesnek - a személyesen eljáró I.rendű alperes neve (tartózkodási helye: , cím, levélcím: postacím) I. rendű alperes, a Tné dr. N. Zs. A. kamarai jogtanácsos által képviselt II.rendű alperes neve (cím) II. rendű alperes, és a dr. B. P. kamarai jogtanácsos által képviselt III.rendű alperes neve (cím) III. rendű alperes elleni kártérítés megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 2019. április 30-án meghozott 9.P.20.181/2018/38. sorszám alatti ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 39. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 54 000 (ötvennégyezer) forint ÁFA-t tartalmazó 254 000 (kettőszázötvennégyezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a 2019. április 30. napján meghozott 9.P.20.181/2018/38. sorszám alatti ítéletével a III. rendű alperes per megszüntetése iránti kérelmét elutasította. Egyetemlegesen kötelezte I. és II. rendű alperest, hogy fizessenek meg 15 napon belül a felperesnek 17 000 000 forint tőkét, és ennek 2015. február 27. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatait. Az I-II. rendű alperesek az őket a felperessel szemben egyetemlegesen terhelő ezen fizetési kötelezettségeket egymás közötti viszonyukban - a II. rendű alperesre kedvezőbben - 70-30%-os arányban kötelesek viselni. A felperesnek a III. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét elutasította, és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg a III. rendű alperesnek 100 000 forint perköltséget. Kötelezte I. és II. rendű alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 napon belül a felperesnek 762 000 forint perköltséget.

Az I. rendű alperest a Magyar Államnak az illetékügyi hatóság külön felhívására az ott megjelölt módon és időben 1 020 000 forint feljegyzett eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Az ítéletben megállapított tényállás szerint a Cg.01-09-931006 cégjegyzékszámú **B. és G. É.** Korlátolt Felelősségű Társaság a felperes egyszemélyes gazdasági társaságaként és ügyvezetése mellett működik.

A **P.-I.** Korlátolt Felelősségű Társaság törvényes képviselőjében eljárva az I. rendű alperes és - a perben nem álló - **Sz. R. L.** 2014. augusztus 12. napján generálkivitelezői szerződést kötöttek a **Sz. R. L.** 1/1 arányú tulajdonaként nyilvántartott, Ny. belterület ..11/1 hrsz.-ú beépítetlen terület megnevezésű ingatlanra, egy négy lakást és négy garázst is magában foglaló épület engedélyes terv szerinti kivitelezésére. Ennek során az I. rendű alperes megszerezte **Sz. R. L.** személyes adatait.

Az I. rendű alperes 2015. január 7-én megjelent a Ny. Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal I. Anyakönyvi Hivatalánál, ahol az eljáró anyakönyvvizsgáló előtt valótlannal azt állította, hogy ő **Sz. R. L.** és elvesztette a születési anyakönyvi kivonatát, személyazonosító igazolványát, és a lakcímet igazoló hatósági igazolványát. Egyben az erre rendszeresített formanyomtatványon kérelmet terjesztett elő **Sz. R. L.** születési anyakönyvi kivonatának kiállítása iránt, melyben annak személyes adatait feltüntette, majd „**Sz. R.**” névalírással saját kezűleg aláírta. Az Anyakönyvi Hivatal ..1/2015. szám alatt indult hatósági eljárásában kiállította, és 2015. január 20-án az I. rendű alperes részére átadta a **Sz. R. L.** születésére - mint anyakönyvi eseményre - vonatkozó MA.....4 okmányazonosító számú elektronikus születési anyakönyvi kivonatot.

Ezt követően I. rendű alperes 2015. január 21-én a II. rendű alperes N.-i Polgármesteri Hivatalában magát **Sz. R. L.**-ként kiadva személyazonosító igazolvány, valamint lakcímet igazoló hatósági igazolvány pótlását, új okmányok kiadását kérte azzal az indokkal, hogy az előző személyazonosító igazolványát, valamint a lakcímet igazoló hatósági igazolványát elvesztette. Egyidejűleg bemutatta a 2015. január 20. napján kiállított, **Sz. R. L.** nevére szóló születési anyakönyvi kivonatot. Ekkor az eljáró ügyintéző ideiglenes-, állandó személyazonosító igazolvány és lakcímet igazoló hatósági igazolvány igénylő adatlapot állított ki, amelyekben **Sz. R. L.** személyes előző okmányazonosító száma került feltüntetésre, I. rendű alperes fényképével (képmásával) együtt. Az adatlapokat ügyfélként I. rendű alperes saját kezűleg **Sz. R.** névalírással látta el. Ezzel egyidejűleg az ügyintéző jegyzőkönyvet vett fel, melyben rögzítette I. rendű alperes azon bejelentését, hogy a korábbi okmányai elvesztek, egyidejűleg új okmányt igényel. Ezt I. rendű alperes saját kezűleg, de **Sz. R.** névalírással szintén ellátta.

Ezen eljárás során az ügyintéző a kérelmező jogosultságát, személyazonosságát, állampolgárságát és a fényképnek az azonosításra alkalmasságát oly módon ellenőrizte, hogy először az adatlapok és a felvett jegyzőkönyv adatait egyeztette az igénylő által bemutatott születési anyakönyvi kivonatban szereplő adatokkal, majd az egyeztetést az elektronikus anyakönyv, valamint a központi személyiadat- és lakcím-nyilvántartásban tárolt adatokkal is elvégezte. Ennek során megállapította, hogy **Sz. R. L.** adatlapokban rögzített - az I. rendű alperes, mint kérelmező által az adatlapok készítésekor bediktált - valamennyi személyi- és lakcímadata megegyezik az I. rendű alperes igénylő által személyazonosító és jogosultságot igazoló célból bemutatott, Ny. Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal I. Anyakönyvi Hivatala részéről 2015. január 20-án kiállított MA.....4 azonosító számú születési anyakönyvi kivonatban szereplő adatokkal, valamint a központi személyiadat- és lakcím-nyilvántartás aktuális, és a történeti adatállományban tárolt azon személyi- és lakcímadatával, amelyek az előző okmányok kiállításakor készült adatlapok adatai alapján kerültek az alapíratokban rögzítésre, és amely alapíratok a nyilvántartás alapját képezik. Emellett az igénylő jogosultságát oly módon is ellenőrizte, hogy **Sz. R. L.**-nak a központi személyiadat- és lakcím-nyilvántartásban tárolt arcképmását összevetette az I. rendű alperes, mint kérelmező (igénylő) kérelme nyomán készült, az adatlapokba bekerült fényképével (arcképmással), továbbá a személyesen jelenlévő I. rendű alperes arcvonásaival, ezek jellemzőivel. Ez utóbbiak egyeztetése

eredményeként szemmel látható eltérést észlelt, emiatt a magát **Sz. R. L.**-nak kiadó I. rendű alperes kérelmező személyazonosságát illetően kételye támadt. Ezek után az ügyintéző a hivatal másik ügyintézőjéhez fordult, közreműködését kérve abban, hogy ő is tekintse meg **Sz. R. L.** központi nyilvántartásban tárolt arcképmását, és az I. rendű alperes igénylő adatlapokban lévő fényképét, és magát a hivatalban megjelent I. rendű alperest is, különösen az ő arcvonásait. Ezután a kérdéses adatokat ismételten, együttesen is megtekintették, és mindkettőjük számára egyértelművé vált, hogy a hivatalban megjelent I. rendű alperes jóval soványabb, mint az előző okmánya kiállítása idején elkészített fényképe alapján **Sz. R. L.**, de egyéb eltérés is tapasztaltak. Többek között azt, hogy az adatbázisban tárolt arcképmása szerint **Sz. R. L.** jellemzően göndör hajú, hajának színe pedig fekete, ezzel szemben a kérelmező nem göndör hajú és teljesen megöszült. Ezután az eljáró ügyintéző visszatért a hivatalban jelenlévő I. rendű alpereshez, aki kérdés nélkül előadta, hogy a közelmúltban súlyos beteg volt, kemoterápiás gyógykezelésben részesült, lefogyott, emiatt arcának vonásai is megváltoztak. Ezen nyilatkozata jegyzőkönyvben rögzítésre nem került. Ezt követően az ügyintéző elvégezte a központi személyiadat- és lakcím-nyilvántartás adatbázisában tárolt, az előző okmány kiállítása során készült adatlapon fellelhető **Sz. R. L.** névalírás, és az I. rendű alperes által saját kezűleg aláírt adatlapokon, jegyzőkönyvön fellelhető **Sz. R.** névalírás írásképeinek egyeztetését is, melynek során ezek egyezőségét illetően ugyancsak kételye támadt. Ezt követően I. rendű alperes a II. rendű alperes N.-i Járási Hivatalában3DT számú ideiglenes személyazonosító igazolványt kapott, majd 2015. február 18-án átvette a4TA okmányazonosító számú személyazonosító igazolványt, amelyben **Sz. R. L.** személyi- és lakcímadata, de a saját arcképmása, és a tőle származó **Sz. R.** névalírás szerepelt. Ezzel egyidejűleg leadta a hatóságnak az ideiglenes személyazonosító igazolványt. Ugyanekkor átvette a4LC okmányazonosító számú, **Sz. R. L.** személyiadat- és lakcímadatát tartalmazó lakcímet igazoló hatósági igazolványt is.

A személyazonosító igazolvány, és a lakcímet igazoló hatósági igazolvány bemutatásával 2015. február 27-én dr. K. Z. ny.-i ügyvéd közreműködésével 16 000 000 forint vételárért eladta a Ny., G. G. út 22. szám alatti, ..11/1 hrsz.-ú beépítetlen terület megnevezésű 361 m² területű, 50%-os készültségi fokban lévő felépítménnyel beépített ingatlant, és 1 000 000 forint vételárért a Ny. belterület ..11/2 hrsz. alatti magánút megnevezésű, 161 m² területű ingatlant, a felperes által képviselt **B. és G. É. Kft.**, mint vevő részére. A szerződésekben kikötött 17 000 000 forintos vételárát a szerződéskötéssel egyidejűleg felperes készpénzben I. rendű alperesnek átadta. Azt a szerződéskötést megelőzően aznap rokonától, R. J.-től kérte kölcsön. Azt a **B. és G. É. Kft.** könyveibe 2016. november 11-én vezették be az alapítóval szembeni rövid lejáratú kötelezettségként (tagi kölcsön). A kölcsönt R. Zs.-nak sem a felperes, sem a **B. és G. É. Kft.** nem fizette vissza. Az adásvételi szerződések alapján a tulajdonjogváltozás bejegyzése iránti kérelmet az ingatlanügyi hatósághoz nem nyújtottak be, mert a csalás ténye még a szerződéskötés napján, az adásvételi szerződések megkötését követő néhány órán belül kiderült. A felperes még a szerződéskötés napján a Ny.-i Rendőrkapitányságon feljelentést tett az I. rendű alperes, mint gyanúsított ellen. Ennek eredményeként indult büntetőeljárásban a Nyíregyházi Járásbíróság 2018. február 1. napján kihirdetett 36.B.377/2017/26. számú ítéletével I. rendű alperes mint vádlott bűnösségét jelentős kárt okozó csalás bűntettében, és egyéb bűncselekményekben megállapította, a történeti tényállásban rögzítve a valótlan közokiratok felhasználásával történő adásvételi szerződések megkötését. Az elsőfokú ítélet a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bf.162/2018/7. számú ítéletével vált jogerőssé.

A **B. és G. É. Kft.** felperes I. és II. rendű alperesekkel szemben a Nyíregyházi Törvényszéken 12.P.20.911/2016/16. szám alatt indított pert a kifizetett 17 000 000 forintos vételár, mint kár visszatérítése iránt. A keresetet a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.239/2017/3. számú ítéletével helyben hagyott 12.P.20.911/2016/16. szám alatti ítéletével a Nyíregyházi Törvényszék elutasította. Az

ítélőtábla határozatának indokolása szerint a Kft.-nek tagi kölcsön jogcímen nem volt tartozása, így az ügyvezető által kötött, de a másik szerződő fél hamis személyazonossága miatt létre nem jött adásvételi szerződés alapján a vételár kifizetésével nem az ő vagyona csökkent, jogalap nélkül I.rendű alperes neve I. rendű alperes nem a gazdasági társaság hátrányára gazdagodott. A Ptk. 6:2. § [Kötelem keletkeztető tények] (1) bekezdése alapján a károkozásból keletkezett kötelemnek a **B. és G. É. Kft.** felperes nem alanya, így a kártérítési igénye anyagi jogi keresetőségi jog hiányában nem vezethetett eredményre.

Az elsőfokú bíróság az I. és II. rendű alperessel szemben 17 000 000 forint kártérítés és járulékaik iránt előterjesztett keresetet megalapozottnak találta:

- A **R. J.** és a felperes között Ny.-n, 2015. február 27-én kelt „Kölcsönadási szerződés” alapján megállapította, hogy a kölcsönösszeg erejéig a visszafizetési kötelezettsége a hitelező jogosulttal szemben fennáll, az az ő vagyonában passzívumként jelentkezik, a kár bekövetkeztének időpontjában a vételárként kifizetett pénz a felperes, mint magánszemély vagyonába tartozott. **R. J.** azt nem ingyenesen juttatta felperesnek. A károkozásból keletkezett kötelemnek ezért a Ptk. 6:2. § alapján a felperes, mint természetes személy alanya. Az 1952. évi Pp. 229. § (1) bekezdésének az ítélt dologgal kapcsolatos szabályai alapján a jelen perben irányadónak tartotta az előzményi perben hozott jogerős ítélet azon jogkövetkeztetését, mely szerint a **B. és G. É. Kft.** és I.rendű felperes, mint a Kft. tagja, egyben ügyvezetője között érvényes tagi kölcsönszerződés nem jött létre, ebből következően a gazdasági társaságnak nincs tagi kölcsön jogcímen tartozása I.rendű felperes-sel szemben, így az ügyvezetője által kötött, de a másik szerződő fél hamis személyazonossága miatt létre nem jött adásvételi szerződés alapján a vételár kifizetésével nem a gazdasági társaság vagyona csökkent jogalap nélkül. Az I. rendű alperes nem a gazdasági társaság hátrányára gazdagodott, azaz a károkozásból keletkezett kötelemnek a gazdasági társaság nem alanya.

- Megállapította, hogy a tényleges károkozó az I. rendű alperes volt, mert az ő oldalán állapítható meg olyan többlet tényállás, amely a kártérítési felelősségének megállapítására alapot ad. A büntetőeljárásban hozott jogerős ítélet az I. rendű alperes terhére jelentős kárt okozó csalás büntetnének elkövetését állapította meg. I. rendű alperes a csalás célzatáról tudomással bírt, vételár címén a felperestől 17 000 000 forintot átvett, jóllehet tudnia kellett arról, hogy ez az összeg nem illeti meg. Ezért a Ptk. 6:519. § (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes jogellenes és felróható magatartása, valamint a bekövetkezett kár között az okozati összefüggés fennáll. Kizártnak tartotta a Ptk. 6:525. § (1) bekezdésében foglalt kármegosztási szabály alkalmazhatóságát, mert szándékos bűncselekmény esetén nem minősíthető felróhatónak a sértett azon magatartása vagy mulasztása, hogy a bűncselekmény elkövetését esetleg megkönnyítette. A kár a csalás miatt következett be. A felperes a csalási célzatról nem tudott. A kár elhárítása érdekében mindent megtett: még aznap, amikor a csalásra fény derült, büntetőfeljelentéssel élt, ekkor bejelentette a polgári jogi igényét is.

- A kár mértékét a büntetőeljárás adatai és a polgári per adatai alapján egyértelműen megállapíthatónak tartotta. A felperes által vételár címén átadott összesen 17 000 000 forint készpénz a teljes kár, amelyért az I. rendű alperes kártérítési felelőssége fennáll.

- A II. rendű alperes kártérítési felelősségével összefüggésben azt vizsgálta, hogy az I. rendű alperes által bűncselekménnyel okozott kár megfizetésében II. rendű alperes is marasztalható-e, és ha igen, az I. rendű alperessel felelőssége egyetemleges-e. A Ptk. 6:548. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséget szabályainak ismertetése mellett rögzítette: a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, felperes per megindítására nem volt jogosult. Rögzítette, hogy a bírói gyakorlatban kialakult rendező elvek szerint közigazgatási jogkörben okozott kárért akkor állapítható meg felelősség, ha a közigazgatási szerv részéről kirívóan súlyos

jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés történt. Ennek bekövetkezését pedig az összes körülmény mérlegelésével kell megállapítani.

Jogszabályban előírt kötelezettsége volt a II. rendű alperes szervezeti egységénél közhatalmi jogkört gyakorló ügyintézőnek, hogy a személyazonosító igazolvány vagy a személyazonosságát igazoló egyéb okmány kiadása biztonságosan történjen, csak az erre jogosult személy részére kerüljön ilyen okmány kiadásra, és ennek során maradéktalanul érvényesüljön a személyes adatok védelmének követelménye. A felperes álláspontjával egyetértett abban, hogy a II. rendű alperes N.-i Járási Hivatala személyazonosító igazolvány kiadása iránti hatósági ügyben eljáró ügyintézői nem az elvárhatósági követelménynek megfelelően jártak el, mert az I. rendű alperes, mint kérelmező jogosultságának és személyazonosságának ellenőrzésével kapcsolatos kötelezettségeiket megfelelően nem teljesítették.

Az ügyintéző akkor járt volna el helyesen, ha a saját maga által is bizonytalannak ítélt helyzetben a személyazonosító igazolvány kiadását megtagadó döntést hoz, melyben biztosítja a kérelmező számára a rendes jogorvoslati lehetőséget, vagy ha a kérelem megtagadására mégsem látott volna lehetőséget, úgy az általa is észlelt nyilvánvaló eltérések tisztázása érdekében a szükséges intézkedéseket megteszi. Ennek érdekében a szolgálati felettese állásfoglalását beszerzi, esetlegesen hiánypótlási eljárást rendel el, illetve a számára elérhető más nyilvántartások releváns adatát is lekérdezi. Szükség esetén társhatósághoz fordul további adatszolgáltatás végett. Mindezek eredménytelensége folytán szükség szerint igénybe veszi a rendőrhatalom közreműködését. Miután pedig nem így járt el, magatartása nem feleltethető meg az elvárhatóság követelményének, ezért nem mentesülhet a kártérítési felelősség kötelezettsége alól. A megfelelő, szakszerű és gondos ellenőrzése mellett a II. rendű alperes szervezeti egysége ügyintézőjének az ilyen jellegű, más személyes adataival való visszaélést megvalósító cselekményt észlelnie kellett volna. Mindezek elmulasztása pedig olyan súlyos jogalkalmazási hiba, amely megalapozza a II. rendű alperes kártérítő felelősségét, az alól nem mentette ki magát. Megállapította, hogy a károsodás bekövetkezéséhez vezető oksági láncolatot a II. rendű alperes szervezeti egységénél eljáró ügyintéző elmulasztása miatt I. rendű alperes részére kiadott hamis tartalmú személyazonosságot igazoló igazolvány, valamint az I. rendű alperes mint jogosulatlan személy részére kiadott lakcímet igazoló hatósági igazolvány kiadása indította meg.

Az elsőfokú ítélet ellen II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, és felperes perköltségben marasztalását kérte.

Álláspontja szerint a felperes nem bizonyította a vagyonában beállott vagyonszőkekedést, és a kára bekövetkeztét. Amennyiben **R. J.** a felperes mint magánszemély részére adott volna kölcsönt, nyilvánvalóan az adásvételi szerződésben vevőként I. rendű felperes-t, mint természetes személyt rögzítették volna. Abból, hogy az adásvételi szerződésben vevőként a **B. és G. Kft.**-t rögzítették, egyértelműen következik, hogy a kölcsön nyújtása ténylegesen a cég részére történt. Az elsőfokú ítéletnek az 1952. évi Pp. 229. § (1) bekezdésére történő hivatkozásával szemben ugyanezen törvény 4. § (1) bekezdésének rendelkezésére hivatkozott, a polgári ügyben eljáró bíró mérlegelési szabadságára, mely szerint a bíróságot határozat meghozatalában más hatóság döntése, vagy fegyelmi határozat, illetve azokban megállapított tényállás nem köti. Az előzményi per a **B. és G. Kft.** felperes, jelen per I. rendű alperese és II. rendű alperese között volt folyamatban, az ítéletábra által hozott ítéleti tényállása és döntése a törvényszéket nem köti. A Kft. egyszemélyes társaság, ezért teljesen életszerű az, hogy **R. J.** a felperessel fennálló rokoni viszonyára tekintettel a Kft.-nek adott kölcsön. A felperes a kölcsönösszeg birtokába jutott, de nem szerezte meg annak tulajdonjogát, mivel azt **R. J.** a társaságnak nyújtotta. Felperesnek az 1952. évi Pp. 3. § (3)

bekezdése, és 161. § (1) bekezdése értelmében bizonyítania kellett volna kára bekövetkeztét, amely előfeltétele a káresemény, és a kárt okozó magatartás közötti ok-okozati összefüggés, és a kár előreláthatósága vizsgálatának. Ez nem történt meg, I.rendű felperes vagyonában nem keletkezett csökkenés, mert a kölcsönkapott összeg nem került magánvagyonába. A II. rendű alperes kormányhivatal álláspontja szerint felperes a károkozásnak nem alanya, kártérítés iránti igénye anyagi-jogi kereshetőség hiányában nem jöhet szóba.

Tévesnek tekintette az elsőfokú ítélet azon jogi következtetését, hogy akkor járt volna el helyesen a N.-i Járási Hivatal ügyintézője, ha a személyazonosító igazolvány kiadását megtagadó döntést hoz.

Tévesnek tekintette azt a megállapítást is, mely szerint megfelelő szakszerű és gondos ellenőrzés mellett II. rendű alperes ügyintézőjének a más személyi adataival való visszaélést megvalósító cselekményt észlelnie kellett volna, annak elmulasztása olyan súlyos jogalkalmazási hiba, amely megalapozza II. rendű alperes kormányhivatal kártérítési felelősségét.

A II. rendű alperes kormányhivatal szervezeti egységébe tartozó N.-i Járási Hivatal ügyintézője hatósági eljárása során, azaz a személyazonosító igazolvány kiadása iránti eljárásban jogszabályi kötelezettségét nem szegte meg, ellenőrzési, adategyeztetési kötelezettségének jogszabályszerűen eleget tett, jogszabálysértő magatartást nem tanúsított, döntését az adott helyzetben a közigazgatási szervtől elvárható magatartás tanúsításával hozta meg. Idézte a 168/1999. (XI.24.) Korm. rendelet 18. § (1) és (3) bekezdését, 23. § (1) bekezdését, 23. § (1), (2), (3) bekezdését, előadva azt, hogy a N.-i Járási Hivatal ügyintézője ezen jogszabályi rendelkezésekben előírtaknak megfelelően, körültekintően, alapos gondossággal járt el, hiszen a N.-i Járási Hivatal előtt megjelenése alkalmával az I. rendű alperes rendelkezett eredeti születési anyakönyvi kivonattal. Az azon szereplő adatokat az ügyintéző egyeztette, a lakcím-nyilvántartásban tárolt adatokkal eltérést nem talált. II. rendű alperes nem tudhatott I. rendű alperes csalási célzatáról, és azt nem is feltételezhette a körülmények ismeretében. Amikor észlelte az eltérést a hatósági nyilvántartásban szereplő **Sz. R. L.** arcképmása és I. rendű alperes külseje között, az I. rendű alperes az eltéréseknek megfelelő indokát adta. Ugyanakkor viselkedése, magatartása az eljáró ügyintézőben nem támasztott semmilyen kételyt. Tévesnek ítélte az elsőfokú ítélet azon megállapítását, hogy az ügyintézőjének az egyeztetés a számára elérhető elektronikus anyakönyv adataival is el kellett végeznie. Jogszabály ilyen egyeztetési kötelezettséget nem ír elő, hiszen az I. rendű alperes rendelkezett eredeti születési anyakönyvi kivonattal. Ügyintézőjétől a jogszabályban előírt kötelezettségek teljesítésén túl további intézkedés nem volt elvárható. Az ügyet kiemelten kezelte annak intézője, és elvárható gondosság tanúsítása mellett sem lehetett elhárítani azt az eredményt, hogy olyan személy részére kerüljön személyazonosító igazolvány kiadása, aki erre nem volt jogosult.

- Megítélése szerint az I. rendű alperes a perbeli hatósági eljárás során tanúsított szándékos, megtévesztő céltudatos cselekménye olyan külső, II. rendű alperes kormányhivatal szervezeti egysége által elháríthatatlan körülménynek minősül, amely megfelelő gondosság tanúsítása mellett sem volt elhárítható.

- Fellebbezésében a II. rendű alperes állította: Az elsőfokú ítéletben kifogásolt tevékenysége a kár bekövetkezésének releváns okaként nem nyert bizonyítást, II. rendű alperes tevékenysége és felperes kára között közvetlenül okozati kapcsolat nem áll fenn. I. rendű alperes csalárd célzattal tévedésbe ejtette II. rendű alperes ügyintézőjét, és ezáltal közvetlenül felperesnek okozott kárt. Az ügyben annak van döntő jelentősége, hogy I. rendű alperes megtévesztett II. rendű alperes ügyintézőjét, aki I. rendű alperes cselekménye miatt nem láthatta előre a kár bekövetkezését. Felperes kára az I. rendű alperes hatósági eljárása során tanúsított jogellenes, csalási célzattal

megvalósított felróható magatartásával történő, II. rendű alperesi ügyintéző tévedésbe ejtéséből következően eredményezte felperes kárát.

Felperes 4. sorszám alatti fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást megfelelőképpen felderítette, a bizonyítást alaposan lefolytatta. Ennek eredményeként állapított meg helyesen a tényállást, amelyből helyes jogi következtetést vont le. II. rendű alperes saját felelősségét annak ellenére vitatja fellebbezésében, hogy felróható magatartása nélkül az I. rendű alperes nem tudta volna elkövetni azt a bűncselekményt, amellyel neki kárt okozott. Csak a II. rendű alperes közreműködésével készült hamis okirat birtokában tudta megtévesztetni, illetve az ingatlan átruhására is ez biztosított módot, hiszen személyazonosító okiratok nélkül egy ügyvéd sem készít, illetve jegyez ellen adásvételi szerződést. A vagyonban bekövetkezett csökkenése bizonyítva lett mind az előzményi, mind a jelen perben. Bizonyításra került, hogy személyesen ő kapta a perbeli kölcsönösszeget, II. rendű alperes az előzményi perben tett hivatkozásaival ellentétesen nyilatkozik. Fellebbezésében ezért a II. rendű alperes önellentmondásban van. A bizonyítással ellentétes és megalapozatlan az a II. rendű alperesi hivatkozás, miszerint az ő tisztviselőjük úgy járt el, ahogy az általában elvárható. Az általánosan tanúsítandó körülméntek mellett sem lett volna szabad 'alperes leánykori neve'-nak kiállítani a személyazonosító igazolványt, hiszen észlelésre került az, hogy nem egyezik meg kinézetre a nyilvántartásban szereplő képével. E mellett nem rendelkezik igazolvánnyal, csak anyakönyvi kivonattal. Ezen körülményeknek együttesen mindenképpen megfelelő körülméntek mellett az ügyintézőben kétséget kellett volna ébresztenie. Megalapozatlan II. rendű alperesnek az a hivatkozása, hogy az ügyintézője kellő körülméntek mellett ne ismerhette volna fel 'alperes leánykori neve' I. rendű alperes megtévesztését.

II. rendű alperes fellebbezése alaptalan.

Az ítéletábra a fellebbezést „A Polgári perrendtartásról” szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 629. §-ának (1) bekezdése, és 630. §-a alapján alkalmazandó „A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 253. §-ának (3) bekezdése szerint az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott, így annak megváltoztatására a fellebbezésben előadottak nem alkalmasak.

A másodfokú bíróság ezért csupán a fellebbezésben előadottakra tekintettel hangsúlyozza az alábbiakat:

A kárt a felperes szenvedte el. Ezt a perben csatolt, Ny.-n 2015. február 27-én kelt „Kölcsönadási szerződés” egyértelműen bizonyítja.

- Felperes magánszemélyként írta alá a kölcsönadási szerződést. Az aláírásánál a I.rendű felperes név mellett a „**B. és G. Kft.**” cégszöveg feltüntetésre nem került, az cégszerű aláírást nem tartalmaz.

- A kölcsönadási szerződés fogalmazása egyértelmű: Annak szövegében I.rendű felperes van megjelölve, annak feltüntetése mellett, hogy ő a **B. és G. Kft.** ügyvezetője. A kölcsönadási szerződés szövegében található birtokos rag eldönti azt, hogy I.rendű felperes-nak, és nem a **B. és G. Kft.**-nek történt a kölcsönadás. Ezen utóbbi cég a szerződésben résztvevő félként megjelölve nincs.

- A kölcsönt átvevő felperes nevének feltüntetése mellett annak megjelölése, hogy ő a **B. és G. Kft.** ügyvezetője is egyben, a szerződés tartalmával ellentétben nem eredményezi azt, hogy a Kft. lenne a szerződést kötő fél.

- A kölcsönadási szerződésben a kölcsön célja megjelölésre került: A Ny., G. G. u. 22. alatti ingatlan megvásárlása. A szerződésben azonban nem szerepel, hogy ezt az ingatlant a **B. és G. Kft.**-nek kellene megvásárolnia a kölcsönadási szerződésből fakadóan.

- **R. J.** a felperest személyesen ismerte, vele rokoni viszonyban állt. Tisztában volt azzal, hogy a **B. és G. Kft.** egyszemélyes tulajdonosa. A kölcsönadási szerződés szempontjából ezért a felek között nem bírt jelentőséggel az, hogy a felperes által személyesen átvett kölcsönösszegeből ő maga a saját nevére vásárolja meg az ingatlant, vagy az egyszemélyes tulajdonában lévő Kft. lesz az arra szerződést kötő fél. Mindkét esetben ugyanis a megvásárolt ingatlan a felperes vagyonába kerül, annak részét képezi, arra vagy közvetlenül magánszemélyként szerez tulajdonjogot, vagy a vagyona részét képező **B. és G. Kft.** 100%-os üzletrész tulajdonosaként az ezen Kft. vagyonába kerülő ingatlannak közvetetten lesz tulajdonosa. Ezen túlmenően pedig az, hogy a felperes milyen jogviszony alapján bocsátotta a saját Kft.-je rendelkezésére a kölcsönösszeget az ingatlan megvásárlása céljából, a per szempontjából semmilyen jelentőséggel nem bír.

- Az előzményi perben 12.P.20.911/2016/16. sorszám alatt rögzített tanúvallomásában **R. J.** (2. oldal) a kölcsönadási szerződési okirat tartalmát határozottan alátámasztja. Az első bekezdésben azt nyilatkozta, hogy I.rendű felperes-nak mint rokonának szokott kölcsönadni, és ezt a 17 000 000 forintot is ingatlan vásárlásra ő adta neki annak megjelölése végett, hogy a perbeli ingatlan megvásárlására kérte ezt a kölcsönt, amelyet nem ő, hanem a Kft. akart megvásárolni. A rokoni kapcsolat miatt nem szokott kamatot számolni, és általánosságban elmondta azt is, hogy az ilyen jellegű kölcsönei mindig tagi hitelként kerülnek át a cégébe. Ugyanezen jegyzőkönyv 3. oldal második bekezdésén tett tanúnyilatkozata nem a perbeli kölcsönszerződésre vonatkozik, hanem a felperes egy másik cégének nyújtott kölcsönre. Az itt tett tanúvallomása egyező a felperesnek a jelen perben 9.P.21.050/2017/11. szám alatti jegyzőkönyv 5. oldalán tett azon személyes nyilatkozatával, azzal, hogy ő mint természetes személy kérte kölcsön **R. J.**-től, a nagybátyjától a vételár kifizetéséhez a 17 000 000 forintot (5. oldal ötödik bekezdés). A kölcsönadási szerződést megkötő felperes és **R. J.** akaratától függetlenül a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.232/2017/3. számú ítélete alapján a perben II. rendű alperes nem vitathatta azt a megállapítást, hogy tagi kölcsönszerződés érvényesen nem jött létre a felperes és a tulajdonában lévő **B. és G. Kft.** között. Ebből következően pedig minden alap nélkül állítja II. rendű alperes a fellebbezésében, hogy nem felperes a károsult, azért, mert a kölcsön nyújtása ténylegesen a cég részére történt. A kölcsönszerződésnek nem volt részese a **B. és G. Kft.**, a 17 000 000 forint kölcsön hozzá a felperes személyétől sem került át. A kölcsön visszafizetésének a kötelezettsége **R. J.**-fel szemben felperest saját személyében terhelte. Vagyonának passzívumként fizetési kötelezettség címén képezte részét. Annak ellentételezése az ingatlannak a szintén vagyonának részét képező cégé tulajdonába kerülése elmaradása (az aktívum elmaradása) eredményezi ezért ténylegesen a felperes kárát (I. fokú ítélet 20. oldal utolsó előtti bekezdés).

Indokolatlanul hivatkozott II. rendű alperes fellebbezésében az 1952. évi Pp. 229. § (1) bekezdésének a res iudicata-nak a helytelen értelmezésére.

A kölcsönadási szerződés alanyának kérdésével kapcsolatban nyilvánvaló, hogy az előzményi perben hozott döntés nem azért bír jelentőséggel, mert az a jelen perben res iudicata lenne, hanem azért, mert abban az esetben, ha a kölcsönadási szerződés tartalma vitatható lenne, az a kérdés, hogy

ki a kölcsönt felvevő, a felperes vagy a cége, úgy bizonyítási eljárás lefolytatásának van helye. Az 1952. évi perrendtartás szabad bizonyítási rendszeréből következően pedig a kölcsönadási szerződés tartalmának megállapítása során az előzményi perben hozott jogerős ítélet nem hagyható figyelmen kívül. Az jogerősen a Kft. és I-II. rendű alperes viszonyában eldöntötte azt a kérdést, hogy nem a Kft. a kölcsön felvevője. Ez a jogerős határozat a jelen perben olyan bizonyíték, amellyel szemben a II. rendű alperesnek kellene azt bizonyítani, hogy a kölcsönadási szerződés az általa állított tartalommal, vagyis a Kft. és **R. J.** között jött létre. Ez a II. rendű alperes részéről az elsőfokú eljárás során nem történt meg.

Az elsőfokú ítélet nem sérti e mellett az 1952. évi Pp. 4. §-ának rendelkezéseit sem. Az ítélet ugyanis nem tartalmazza az elsőfokú bíróság azon indokolását, hogy azt kizárólag az előzményi perben hozott ítéletben megállapított tényállás alapján hozta volna meg, amelytől a jelen peres eljárásban nem tudott eltérni. Az ítélet indokolásának 2. oldalán az elsőfokú ítélet rögzíti, hogy az önállóan lefolytatott bizonyítási eljárás, a büntetőügy, valamint az előzményi per (Nyíregyházi Törvényszék P.20.911/2016. szám) adatai alapján állapította meg a tényállást. Az elsőfokú bíróság eljárása ezért a II. rendű alperes által kifejtettekkel szemben megfelelt az 1952. évi Pp. 4. § (1) bekezdésében foglaltaknak is.

Alaptalanul hivatkozott a fellebbezésben a II. rendű alperes arra is, hogy a N.-i Járási Hivatal ügyintézője a hatósági eljárás, azaz a személyazonosító igazolvány kiadása iránti eljárása során jogszabályi kötelezettségét nem szegte meg. A személyazonosító igazolvány kiadásáról a nyilvántartásáról szóló 168/1999. (XI.24.) Korm.rendelet II. rendű alperes által a fellebbezésben nem idézett rendelkezései szerint ugyanis:

„3. § A járási hivatal

a) dönt a személyazonosító igazolvány kiadásáról, kiadásának megtagadásáról, valamint a személyazonosító igazolvány visszavonásáról; ...”

„9. § (1) Állandó személyazonosító igazolvány annak a személyiadat- és lakcímnyilvántartás hatálya alá tartozó, Magyarországon élő magyar állampolgárnak, bevándorolt, letelepedett, menekült és oltalmazott jogállású személynek adható, aki személyazonosságát és a személyazonosító igazolványban szereplő adatait az e rendeletben meghatározott okiratokkal igazolja.”

„26. § (1) A járási hivatal az állandó személyazonosító igazolvány kiadását megtagadja, ha

a) a kérelmező az állandó személyazonosító igazolványra nem jogosult; ...”

A járási hivatal tehát köteles megtagadni a személyazonosító igazolvány kiadását annak, aki nem a saját személyazonosságát, és nem a saját személyazonosító igazolványban szereplő adatait igazolja az eljárás során. Ennek érdekében a jogszabály „az eljárás részletes szabályai” című részében részletesen írja elő a személyi igazolvány kiadásához, vagy a kiadás iránti kérelem elutasításához vezető eljárási rendet. Ezek között azt a kötelezettséget is, hogy az ügyfélnek az eljárásban személyesen kell eljárnia (16. § (1) bekezdés).

Az I. rendű alperesnek a hivatalban történő személyes megjelenése, és az ügyintézők által lefolytatott eljárás eredményeként a járási hivatal ügyintézői észlelték a kérelmező személye, és az adatai közötti egyértelmű eltérést. Tanúvallomásából megállapíthatóan ilyen ügyintézési szituáció megfelelő kezelésére sem a jogszabály, sem a munkáltatója által készített szabályrendszer nem állt a rendelkezésére. Az ügy érdemében történő döntés érdekében kolléganőjétől kért segítséget, e mellett

feltételezte azt, hogy az I. rendű alperes által felmutatott frissen kiállított születési anyakönyvi kivonat I. rendű alperes valós adatait tartalmazza. A segítségül hívott kolléganő is nyilvánvalóan ugyanazokkal az információkkal rendelkezett, mint az ügyintéző, tőle az érdemi ügyintézéshez ezért további információt nem szerezhette. Abból pedig, hogy a frissen kiállított születési anyakönyvi kivonat került I. rendű alperes részéről bemutatásra, és hogy annak kiállításakor valamivel igazolhatta magát az I. rendű alperes, és ez megnyugtatóan hatott rá, nem megfelelő indok a személyazonosító és a lakcímkártya kiadására. Ezért ez a döntése nem felel meg a kérelme elbírálására alkalmazandó 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (1) bekezdése azon rendelkezésének, mely szerint a hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni. Ha ehhez nem elegendőek a rendelkezésre álló adatok, bizonyítási eljárást folytat le. Mivel nem volt az ügyintéző számára nyilvánvaló, hogy a személyesen megjelent kérelmező a kérelemben foglalt, és a beszerzett okiratokban szereplő személy adataival megegyező személy, le kellett volna folytatnia az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott egyéb eljárásokat, vagy a Ket. 50. § (5) bekezdése alapján az általa választott olyan bizonyítási eszközöket igénybe venni, amely a felmerült kételyek eloszlására a bizonyosság szintjén alkalmasak. A személyazonosító igazolvány kiadását végző jogalkalmazó, II. rendű alperesi ügyintéző a fellebbezés indokolásában foglaltaktól eltérően ekkor tanúsította volna a közigazgatási szervtől elvárható magatartást.

Az elsőfokú bíróság által felsorolt lehetséges intézkedések, tehát a Ket. 50. § (1) bekezdésén alapulnak.

A II. rendű alperes magatartása, ügyintézőjének téves döntése a személyazonosító igazolvány kiadásának megtagadása helyett az I. rendű alperes fényképével, és **Sz. R.** személyi adataival történő személyazonosító igazolvány kiadása a felperes kára bekövetkeztének releváns oka. Az I. rendű alperes ugyanis ilyen módon nem tudott volna felperes részére kárt okozni, annak elengedhetetlen feltétele volt a II. rendű alperes eljárása, és annak eredményeként a hamis személyazonosság igazolása.

A fellebbező fél az előreláthatóság feltételének kérdésében azért vitatta alaptalanul az ítéletben foglaltakat, mert a károkozónak nem kell előre látni a kár bekövetkezéséhez vezető teljes oksági folyamatot, csupán azt kell felismerni, hogy az adott magatartás, mulasztás milyen jellegű és nagyságrendű kárt okozhat. E körben nem a konkrét károkozó tudattartama vizsgálendő, hanem az, hogy egy kellő gondossággal eljáró személynek mit kell előre látnia. A kártérítési felelősség akkor állapítható meg, ha egy átlagosan gondos személynek - tekintettel annak valószínűségére - ezen kockázattal számolnia kell. (Debreceni Ítéltábla Pf.II.21.077/2017/3. számú ítélet).

A Ptk. 6:21. §-ában írt előreláthatósági korlát törvénybe foglalása, az oksági lánc „elvághatása”, a károkozó felelősségét olyan károkért kívánta kizárni, amelyeket nem látott előre, és nem is kellett előre látnia. Nem kívánta ugyanakkor szűkíteni a károkozó felelősségét, csupán a korábban is megkívánt okozatossági lánc meglétének megállapításához kívánt szempontot nyújtani.

Nyilvánvaló, hogy II. rendű alperesnek, illetve ügyintézőjének nem kellett előre látnia, hogy I. rendű alperes a nem a saját személyi adatait tartalmazó személyazonosító igazolvány felhasználásával meg fogja kötni felperesi Kft.-vel az adásvételi szerződést. Azt azonban igen, hogy egy hamis személyi igazolvánnyal, lakcímkártyával olyan ügyletek köthetők, amelyek az abban szereplő fél valótlán személyazonossága miatt a másik szerződő félnek károkozást eredményezhetnek.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az 1952. évi Pp. 253. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét - az I. és III. rendű alperesekkel kapcsolatos rendelkezések - nem érintette, fellebbezett részét a 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése

alapján helyes indokaira tekintettel hagyta helyben, és kötelezte a II. rendű alperest ugyanezen törvény 78. § (1) bekezdése alapján a felperes másodokú eljárásban ügyvédi munkadíj címén felmerült perköltsége megfizetésére. A fellebbező II. rendű alperes teljes személyes illetékmentessége folytán a felmerült illetéket a Magyar Állam viseli.

Debrecen, 2019. október 10.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Péter s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -